

Số: /TTr-BCT

Hà Nội, ngày tháng 11 năm 2023

TỜ TRÌNH

**Đề nghị xây dựng Nghị định của Chính phủ
quy định về phát triển điện mặt trời mái nhà**

Kính gửi: Chính phủ

Thực hiện quy định của Luật ban hành văn bản quy phạm pháp luật năm 2015, sửa đổi, bổ sung tại Luật số 63/2020/QH14, Bộ Công Thương xin trình Chính phủ đề nghị xây dựng nghị định của Chính phủ quy định về phát triển điện mặt trời áp mái như sau:

I. SỰ CẦN THIẾT BAN HÀNH VĂN BẢN

- Xây dựng văn bản pháp luật để quy định cụ thể về phát triển ĐMTMN, tạo hành lang pháp lý, cơ chế khuyến khích cho doanh nghiệp đầu tư vào lĩnh vực năng lượng tái tạo, sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả; Ban hành cơ chế khuyến khích phát triển nguồn ĐMTMN đồng bộ để thu hút các doanh nghiệp, người dân tự đầu tư ĐMTMN để tự sử dụng.

- Phát triển ĐMTMN để tiếp tục phát huy những lợi thế, ưu điểm của ĐMTMN, góp phần bảo vệ môi trường, cung cấp nguồn năng lượng sạch tại chỗ phục vụ nhu cầu sử dụng năng lượng, sinh hoạt, sản xuất kinh doanh, phát triển KT-XH. Ngoài ra, việc phát triển ĐMTMN để cung cấp nguồn năng lượng tại chỗ giúp giảm tải cho lưới điện, hệ thống truyền tải quốc gia, từ đó giảm chi phí đầu tư cho ngành điện, giảm tổn thất điện năng.

- Thúc đẩy phát triển ĐMTMN để tạo nguồn năng lượng sạch, giảm phát thải khí nhà kính, bổ sung thêm nguồn cung cấp tại chỗ góp phần giảm tổn thất điện năng trong hệ thống lưới điện, đồng thời các cơ quan quản lý có thể theo dõi việc đầu tư phát triển ĐMTMN, không để xảy ra trường hợp phát triển ĐMTMN mà không đảm bảo tuân thủ các quy định.

- Chủ trương phát triển nguồn năng lượng tái tạo như năng lượng mặt trời đã được nêu rõ trong Nghị quyết số 55-NQ/TW ngày 11/02/2020 của Bộ Chính trị và Quyết định số 500/QĐ-TTg của Thủ tướng phê duyệt Quy hoạch phát triển điện lực Việt Nam giai đoạn 2022-2030, tầm nhìn đến 2050. Xây dựng chính sách phát triển ĐMTMN để không tạo ra khoảng trống pháp lý kể từ khi Quyết định số 13/2020/QĐ-TTg ngày 06/04/2020 của Thủ tướng Chính phủ không được áp dụng từ ngày 01/01/2021. Do đó, từ ngày 01/01/2021 đến nay, việc phát triển điện mặt trời mái nhà với mục đích tự sử dụng, tự sản tự tiêu không phát điện hoặc không bán lên lưới điện quốc gia đang gặp nhiều vướng mắc và chưa triển khai thực hiện được.

- Triển khai thực hiện Nghị quyết số 98/2023/QH15 ngày 24/6/2023 của Quốc hội về thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc thù phát triển Thành phố Hồ Chí Minh, theo đó tại khoản 11 Điều 5 quy định “Ủy ban nhân dân Thành phố quyết định việc sử dụng mái nhà bảo đảm điều kiện kỹ thuật của các trụ sở cơ quan hành chính, đơn vị sự nghiệp công, trụ sở của các cơ quan, đơn vị được xác định là tài sản công trên địa bàn Thành phố để lắp đặt hệ thống điện mặt trời cung cấp điện phục vụ cho hoạt động của trụ sở đó. Phần điện còn thừa do không sử dụng hết thực hiện theo quy định của pháp luật về điện lực”.

II. MỤC ĐÍCH, QUAN ĐIỂM XÂY DỰNG VĂN BẢN

1. Mục đích

- Việc xây dựng, áp dụng chính sách phát triển điện mặt trời mái nhà với mục đích tự sử dụng là cần thiết, phù hợp với chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của nhà nước. Tuy nhiên, Bộ Công Thương cho rằng điện mặt trời mái nhà tự sử dụng có hay không liên kết với lưới điện quốc gia thì nhà nước cần phải quản lý để bảo đảm nhiều mục tiêu, cụ thể:

+ Mục tiêu về quy mô phát triển: Trong Quy hoạch điện VIII được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt, quy mô phát triển của điện mặt trời đến năm 2030 là 12.836 MW (8,5%, không bao gồm điện mặt trời mái nhà hiện hữu), gồm các nguồn điện mặt trời tập trung 10.236 MW, nguồn điện mặt trời tự sản, tự tiêu khoảng 2.600 MW. Trường hợp không quản lý về quy mô phát triển, việc phát triển để tự phát sẽ dẫn đến quy mô thực tế lớn hơn quy mô được quy hoạch, có thể phá vỡ quy hoạch, điều này là vi phạm quy định của pháp luật về quy hoạch.

+ Mục tiêu an toàn, an ninh, ổn định hệ thống điện: Chính sách của nhà nước nên khuyến khích phát điện dư án điện mặt trời mái nhà đấu nối hoặc liên kết với lưới điện quốc gia (đấu nối sau công tơ mua điện). Trường hợp này sẽ ảnh hưởng đến an toàn, an ninh hệ thống điện quốc gia vì hoạt động của nguồn điện phụ thuộc vào bức xạ mặt trời, phụ thuộc yếu tố thời tiết, trong khi đó yếu tố thời tiết là bất định. Khi không có bức xạ mặt trời (mây, mưa hoặc ban đêm), phụ tải sẽ tiếp nhận nguồn điện từ lưới điện quốc gia, dẫn đến sự thay đổi, tăng giảm nhanh của hệ thống điện. Như vậy, cần thiết phải có sự quản lý, giám sát của nhà nước về phát triển và sự kiểm tra của các cấp, các ngành để bảo đảm rằng việc phát triển điện mặt trời mái nhà đúng với cơ cấu nguồn trong hệ thống điện, bảo đảm an ninh cung cấp điện, ổn định, điều độ và vận hành an toàn của hệ thống điện quốc gia. Trường hợp điện mặt trời không liên kết với lưới điện quốc gia (lưới điện độc lập, tách biệt hay nói cách khác là hoạt động của điện mặt trời không phụ thuộc vào lưới điện quốc gia) thì các chủ đầu tư phải tự cân đối nguồn - tải tại chỗ (hình thức lưới điện quy mô nhỏ - mini grid). Trong trường hợp này để vận hành ổn định nguồn điện, doanh nghiệp cần đầu tư bổ sung hệ thống lưu trữ điện, dẫn đến tăng chi phí đầu tư, tăng nguồn lực của xã hội khi xử lý môi trường sau này đối với hệ thống lưu trữ điện.

+ Mục tiêu bảo vệ môi trường, an toàn phòng chống cháy nổ: Việc phát triển điện mặt trời mái nhà cần được quản lý, kiểm soát chặt chẽ theo quy định của pháp luật về môi trường, phòng chống cháy nổ, qua đó hạn chế tối đa việc sử dụng công nghệ lạc hậu, các chất thải rắn thải ra môi trường và thiệt hại về tính mạng, tài sản do cháy nổ.

+ Mục tiêu về kiến trúc đô thị, trật tự xây dựng và an toàn xây dựng.

- Xây dựng quy phạm pháp luật quy định cụ thể về ĐMTMN tự sử dụng, không bán điện cho tổ chức, cá nhân khác, ĐMTMN tự sản tự tiêu; quy định, yêu cầu kỹ thuật của ĐMTMN tự sản tự tiêu; Quy định về trách nhiệm phối hợp của tổ chức, cá nhân đầu tư ĐMTMN tự sản tự tiêu, các đơn vị phân phối điện trong việc thỏa thuận các giải pháp, yêu cầu kỹ thuật của ĐMTMN tự sản tự tiêu bảo đảm an toàn về điện, không xung đột lưới điện, đáp ứng các yêu cầu kỹ thuật của lưới điện phân phối, (khách hàng sử dụng đồng thời nguồn điện mặt trời và nguồn từ lưới điện quốc gia); quy định về đầu tư xây dựng ĐMTMN tự sản tự tiêu từ khâu tư vấn thiết kế đến nghiệm thu hoàn thành đưa vào khai thác sử dụng; quy định cụ thể về an toàn môi trường, an toàn xây dựng, phòng cháy chữa cháy.

- Xây dựng chính sách phát triển ĐMTMN để triển khai yêu cầu trong Luật Điện lực “Đẩy mạnh việc khai thác và sử dụng các nguồn năng lượng mới, năng lượng tái tạo để phát điện; có chính sách ưu đãi đối với dự án đầu tư phát triển nhà máy phát điện sử dụng các nguồn năng lượng mới, năng lượng tái tạo”.

- Xây dựng chính sách phát triển ĐMTMN để thể chế hoá Nghị quyết số 55-NQ/TW ngày 11 tháng 02 năm 2020 của Bộ Chính trị về định hướng Chiến lược phát triển năng lượng quốc gia của Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045, theo đó với quan điểm: Bảo đảm vững chắc an ninh năng lượng quốc gia là nền tảng, đồng thời là tiền đề quan trọng để phát triển kinh tế - xã hội. Ưu tiên phát triển năng lượng nhanh và bền vững, đi trước một bước, gắn với bảo vệ môi trường sinh thái, bảo đảm quốc phòng, an ninh, thực hiện tiên bộ và công bằng xã hội có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, là nhiệm vụ trọng tâm xuyên suốt trong quá trình công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước; Phát triển năng lượng quốc gia phải phù hợp với thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, xu thế hội nhập quốc tế; nhanh chóng xây dựng thị trường năng lượng đồng bộ, cạnh tranh, minh bạch, đa dạng hoá hình thức sở hữu và phương thức kinh doanh; áp dụng giá thị trường đối với mọi loại hình năng lượng. Khuyến khích và tạo mọi điều kiện thuận lợi để các thành phần kinh tế, đặc biệt là kinh tế tư nhân tham gia phát triển năng lượng; kiên quyết loại bỏ mọi biểu hiện bao cấp, độc quyền, cạnh tranh không bình đẳng, thiếu minh bạch trong ngành năng lượng; Phát triển đồng bộ, hợp lý và đa dạng hoá các loại hình năng lượng; ưu tiên khai thác, sử dụng triệt để và hiệu quả các nguồn năng lượng tái tạo, năng lượng mới, năng lượng sạch; Phát triển nhanh và bền vững ngành điện đáp ứng yêu cầu công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, trong đó đối với điện gió và

điện mặt trời: Ưu tiên phát triển phù hợp với khả năng bảo đảm an toàn hệ thống với giá thành điện năng hợp lý. Khuyến khích phát triển điện mặt trời áp mái và trên mặt nước. Xây dựng các chính sách hỗ trợ và cơ chế đột phá cho phát triển điện gió ngoài khơi gắn với triển khai thực hiện Chiến lược biển Việt Nam.

- Xây dựng phát triển ĐMTMN góp phần thực hiện Nghị quyết số 81/2023/QH15 ngày 09 tháng 01 năm 2023 về Quy hoạch tổng thể quốc gia thời kỳ 2021 - 2030, tầm nhìn đến năm 2050, theo đó Quốc hội phê duyệt quan điểm: Phát huy tối đa lợi thế của quốc gia, vùng, địa phương; phát triển hài hòa giữa kinh tế với văn hóa, xã hội, bảo vệ môi trường, thích ứng với biến đổi khí hậu và bảo đảm quốc phòng, an ninh; Bảo đảm an ninh năng lượng, an ninh lương thực, an ninh nguồn nước; phát triển kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn; bảo vệ môi trường, bảo tồn thiên nhiên và nâng cao chất lượng đa dạng sinh học; chủ động phòng, chống thiên tai, thích ứng với biến đổi khí hậu; Môi trường có chất lượng tốt, xã hội hài hòa với thiên nhiên, phát triển hiệu quả theo hướng cac-bon thấp; phấn đấu nhanh nhất đạt mục tiêu giảm phát thải ròng của quốc gia về "0" vào năm 2050.

2. Quan điểm xây dựng văn bản

- Bảo đảm tính hợp hiến, tính hợp pháp và tính thống nhất của văn bản quy phạm pháp luật trong hệ thống pháp luật.

- Bảo đảm tính khả thi, tiết kiệm, hiệu quả, kịp thời, dễ tiếp cận, dễ thực hiện của văn bản quy phạm pháp luật; Bảo đảm yêu cầu về quốc phòng, an ninh, bảo vệ môi trường, không làm cản trở việc thực hiện các điều ước quốc tế mà Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là thành viên.

- Bảo đảm công khai, dân chủ trong việc tiếp nhận, phản hồi ý kiến, kiến nghị của cá nhân, cơ quan, tổ chức trong quá trình xây dựng, ban hành văn bản quy phạm pháp luật.

- Hoàn thiện pháp luật nhằm tạo khuôn khổ pháp lý đồng bộ, khả thi cho phát triển ĐMTMN. Tạo điều kiện cho phát triển nguồn NLTT nhằm đáp ứng nhu cầu sử dụng điện ngày càng cao của nền kinh tế - xã hội và nhân dân.

- Thực hiện đẩy mạnh việc phân cấp, phân quyền về quản lý nhà nước cho Ủy ban nhân dân cấp tỉnh; tăng cường phân cấp cho các đơn vị điện lực trong quá trình thực hiện các hoạt động, nhà nước không can thiệp vào hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp.

- Đảm bảo sự phù hợp và đồng bộ giữa chính sách phát triển điện lực, chính sách phát triển ĐMTMN với các chính sách có liên quan khác, góp phần hoàn thiện hệ thống pháp luật đồng bộ, thống nhất với các văn bản quy phạm pháp luật liên quan, đồng thời khắc phục các bất cập trong quá trình thực thi pháp luật hiện hành.

- Bảo đảm phát huy quyền tự chủ trong sản xuất kinh doanh, tạo điều kiện cho các doanh nghiệp, người dân chủ động một phần nguồn điện nhằm nâng cao hiệu quả kinh tế - xã hội; đảm bảo kết hợp hài hòa quyền và lợi ích hợp pháp của khách hàng sử dụng điện, đơn vị điện lực và Nhà nước.

- Xây dựng pháp luật về ĐMTMN nhằm thể chế hóa chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, các Nghị quyết, chỉ đạo của Chính phủ về phát triển ĐMTMN, nâng cao năng lực cạnh tranh của các doanh nghiệp, qua đó nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia nhằm xây dựng và phát triển ngành điện nói chung và NLTT nói riêng phù hợp với điều kiện phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

- Hoạt động phát triển ĐMTMN cần bảo đảm an ninh, vận hành an toàn hệ thống điện, công tác quản lý, kiểm tra, thanh tra cần bảo đảm thực hiện có hiệu quả, xử lý kịp thời, nghiêm minh các hành vi vi phạm pháp luật.

- Kế thừa, tiếp tục phát triển và hoàn thiện những quy định pháp luật về ĐMTMN phù hợp với thực tế, sửa đổi, bổ sung những quy định đã phát sinh, hạn chế vướng mắc trong quá trình thực hiện, đáp ứng yêu cầu quản lý nhà nước trong lĩnh vực điện NLTT nói chung và ĐMTMN nói riêng.

- Tuân thủ đúng thẩm quyền, hình thức, trình tự, thủ tục xây dựng, ban hành văn bản quy phạm pháp luật; Bảo đảm tính minh bạch trong quy định của văn bản quy phạm pháp luật.

- Thực hiện theo chỉ đạo của Phó Thủ tướng Chính phủ Trần Hồng Hà tại Thông báo số 461/TB-VPCP ngày 08/11/2023, theo đó xây dựng Nghị định quy định về cơ chế, chính sách khuyến khích phát triển điện mặt trời điện mặt trời áp mái lắp đặt tại nhà dân, cơ quan công sở, khu công nghiệp... Xác định rõ phạm vi điều chỉnh của Nghị định (mái nhà dân, cơ quan công sở, khu công nghiệp hoặc mái các công trình xây dựng nào có thể phát triển được điện mặt trời...; loại tự sản tự tiêu không liên kết lưới điện; loại có liên kết lưới điện thì phải đảm bảo an toàn hệ thống truyền tải, phân phối...) để đảm bảo khuyến khích phát triển loại hình điện năng này đảm bảo phương án phát triển nguồn điện đã nêu trong Quy hoạch điện VIII. Thực hiện chỉ đạo của Phó Thủ tướng Chính phủ Trần Hồng Hà, sau khi nghiên cứu các nội dung, đề xuất chính sách. Bộ Công Thương nêu quan điểm xây dựng Nghị định của Chính phủ theo Khoản 3 Điều 19 Luật ban hành văn bản QPPL.

III. PHẠM VI ĐIỀU CHỈNH, ĐỐI TƯỢNG ÁP DỤNG CỦA VĂN BẢN

1. Phạm vi điều chỉnh

- Nghị định này quy định về phát triển điện mặt trời mái nhà để tự sử dụng và không bán điện cho tổ chức, cá nhân khác, có liên kết hoặc không liên kết với lưới điện quốc gia.

- Đối với ĐMTMN “tự sản, tự tiêu”, có thể nêu các phạm vi bao gồm:

+ Hiện nay, pháp luật về điện lực chưa có quy định nguồn điện tự sản, tự tiêu. Tuy nhiên tại khoản 2 Mục II Điều 1 Quyết định số 500/QĐ-TTg ngày 15/5/2023 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt về Quy hoạch điện VIII có nêu “điện mặt trời mái nhà tự sản, tự tiêu (phục vụ tiêu thụ tại chỗ, không bán điện vào hệ thống điện quốc gia)”. Về vấn đề này, Bộ Công Thương cho rằng tự sản tự tiêu để tiêu thụ tại chỗ (cùng địa chỉ lắp đặt điện mặt trời mái nhà hay tiêu thụ cho chính phụ tải sau công tơ đo đếm điện có cùng địa chỉ lắp đặt điện mặt trời mái nhà).

+ Trường hợp, nguồn điện tự sản tự tiêu có đấu nối hay liên kết (đấu nối sau công tơ đo đếm điện) với lưới điện quốc gia nhưng không bán điện vào hệ thống điện thì tổng công suất tăng thêm trên cả nước đến năm 2030 khoảng 2.600 MW (để bảo đảm cơ cấu nguồn điện nêu tại điểm c khoản 1 Mục III Quyết định số 500/QĐ-TTg ngày 15/5/2023 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Quy hoạch điện VIII).

+ Trường hợp, nguồn điện tự sản tự tiêu không đấu nối hay không liên kết với lưới điện quốc gia thì công suất phát triển đến năm 2030 có thể không giới hạn theo yêu cầu nêu tại điểm c khoản 1 Mục III Quyết định số 500/QĐ-TTg ngày 15/5/2023 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Quy hoạch điện VIII “Nguồn điện mặt trời tự sản tự tiêu được ưu tiên phát triển không giới hạn công suất”. Trong trường hợp này yêu cầu các tổ chức, cá nhân thực hiện điều kiện cả Nguồn phát - Phụ tải không có sự liên kết với lưới điện quốc gia. Tổng công suất phát triển phù hợp với tổng công suất trong Quy hoạch điện VIII.

+ Nguồn điện tự sản tự tiêu cũng chưa có quy định thuộc/không thuộc đối tượng phát triển điện lực nêu trong Luật Điện lực. Việc đề xuất xây dựng nội hàm “tự sản tự tiêu” trong thời gian tới để tạo hành lang pháp lý áp dụng trong thực tiễn, dễ quản lý, kiểm tra, giám sát các chủ thể tham gia, trước khi ban hành Chính phủ cần báo cáo Ủy ban thường vụ Quốc hội xem xét theo quy định tại khoản 3 Điều 19 Luật ban hành văn bản quy phạm pháp luật.

2. Đối tượng áp dụng

- Các cơ quan, tổ chức và cá nhân tại Việt Nam đã có hợp đồng sử dụng điện, thỏa thuận đấu nối theo quy định về hệ thống điện phân phối.

- Các cơ quan, tổ chức, cá nhân có liên quan đến phát triển điện mặt trời mái nhà tại Việt Nam.

IV. MỤC TIÊU, NỘI DUNG CỦA CHÍNH SÁCH, GIẢI PHÁP THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH TRONG ĐỀ NGHỊ XÂY DỰNG VĂN BẢN

1. Chính sách 1: Trường hợp liên kết với lưới điện, không bán điện cho tổ chức, cá nhân khác

- Mục tiêu của chính sách

+ Nhà nước xây dựng quy định cụ thể để thống nhất trên toàn quốc cách thức thực hiện, doanh nghiệp được triển khai lắp đặt ĐMTMN nhằm mục đích tự sử dụng.

+ Đối với những tổ chức, cá nhân đã có thoả thuận sử dụng điện tại cấp điện áp phân phối, nhà nước sẽ đơn giản hoá các quy định về thoả thuận đấu nối, tạo điều kiện thuận lợi cho người dân, doanh nghiệp áp dụng chính sách.

- Nội dung của chính sách

+ Mô hình điện mặt trời mái nhà để tự sử dụng, không bán điện cho tổ chức, cá nhân khác phù hợp cho các đối tượng áp dụng là điện mặt trời mái nhà lắp đặt tại nhà ở, cơ quan công sở, trụ sở doanh nghiệp... Các đối tượng này có đặc thù riêng, thường diện tích mái nhà và quy mô công suất không lớn, có thời điểm sử dụng điện chủ yếu vào ban ngày, phù hợp với thời điểm hoạt động của điện mặt trời mái nhà.

+ Tổ chức, cá nhân khi thực hiện phát triển điện mặt trời mái nhà chỉ được sử dụng tại chỗ, không bán điện cho tổ chức, cá nhân khác (*nghĩa là không có đầu tư kinh doanh điện, không cho phép hoạt động kinh doanh mua bán điện*), bao gồm việc bán điện cho Tập đoàn Điện lực Việt Nam.

+ Cho phép tổ chức, cá nhân lựa chọn phát hoặc không phát sản lượng điện dư (nếu có) của điện mặt trời mái nhà vào hệ thống điện. Trường hợp lựa chọn phát sản lượng điện dư vào hệ thống điện thì nhà nước ghi nhận sản lượng điện với giá không đồng (*không được thanh toán, đổi lại nhà nước cho phép tổ chức, cá nhân được bám lưới điện, được liên kết với lưới điện quốc gia để điện mặt trời mái nhà vận hành, hoạt động ổn định*). Trường hợp tổ chức, cá nhân không phát sản lượng điện dư vào lưới điện quốc gia thì phải tự đầu tư lắp đặt thiết bị hạn chế tối đa phát điện dư vào hệ thống điện.

+ Công suất điện mặt trời mái nhà của mỗi tổ chức, cá nhân phải phù hợp với phụ tải hiện có tại thời điểm thực hiện đăng ký phát triển.

- Giải pháp thực hiện chính sách đã được lựa chọn và lý do lựa chọn

+ Xây dựng quy định chung để các doanh nghiệp, người dân có nhu cầu lắp đặt ĐMTMN để tự sử dụng, cung cấp điện cho nhu cầu sử dụng, giảm mua điện từ hệ thống lưới điện quốc gia.

+ Cho phép các doanh nghiệp phát triển ĐMTMN được đấu nối với lưới điện quốc gia để duy trì hoạt động của ĐMTMN và cung cấp điện khi nguồn ĐMTMN không đáp ứng nhu cầu sử dụng.

+ Kiểm soát tổng quy mô công suất trên cả nước theo đúng Quy hoạch điện VIII được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt, đến năm 2030 nguồn ĐMTMN được tăng thêm khoảng 2.600 MW, bao gồm ĐMTMN thực hiện theo Nghị

quyết số 98/2023/QH15. Đối với mỗi địa phương, tổng công suất ĐMTMN được phát triển phải tuân thủ Kế hoạch thực hiện Quy hoạch điện VIII.

2. Chính sách 2: Trường hợp không liên kết với lưới điện quốc gia

- Mục tiêu của chính sách

+ Nhà nước khuyến khích doanh nghiệp, người dân lắp đặt ĐMTMN để tự sử dụng, cung cấp cho nhu cầu tại chỗ, giảm áp lực cho ngành điện. Tuy nhiên, Quy hoạch điện VIII đã xác định, cơ cấu nguồn ĐMTMN được tăng thêm đến năm 2030 là khoảng 2.600 MW. Do đó, khi tổng công suất nguồn ĐMTMN vượt 2.600 MW thì phân công suất vượt sẽ ảnh hưởng đến cơ cấu nguồn điện của hệ thống điện.

+ Để công suất vượt 2.600 MW không gây ảnh hưởng đến hệ thống điện, cần xây dựng chính sách cho phát triển ĐMTMN nhưng cả nguồn điện và phụ tải không liên kết với lưới điện quốc gia. Nghĩa là cả nguồn ĐMTMN và phụ tải có sự độc lập, không liên kết với lưới điện quốc gia.

- Nội dung của chính sách

+ Mô hình này nên xem xét ưu tiên phát triển để tự sử dụng với điều kiện cả Nguồn phát - Phụ tải không liên kết với lưới điện quốc gia. Chủ đầu tư, dự án phát triển theo chính sách này vẫn bị điều chỉnh bởi các quy định khác của pháp luật như đầu tư, xây dựng, môi trường, PCCC...

+ Quản lý nhà nước trong lĩnh vực điện lực: Về quy hoạch, tại khoản 1 Điều 11 Luật Điện lực năm 2004 được sửa đổi, bổ sung tại Luật số 24/2012/QH13 quy định “*Đầu tư phát triển điện lực phải phù hợp với quy hoạch phát triển điện lực. Dự án đầu tư chưa có trong quy hoạch phát triển điện lực chỉ được thực hiện khi cơ quan lập quy hoạch phát triển điện lực trình cấp có thẩm quyền phê duyệt quy hoạch cho phép*”. Tại điểm c khoản 1 Mục III Quyết định số 500/QĐ-TTg ngày 15 tháng 5 năm 2023 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Quy hoạch điện VIII (điện mặt trời tự sản tự tiêu được ưu tiên phát triển không giới hạn công suất). Về giấy phép hoạt động điện lực, nguồn điện tự sử dụng, không bán điện cho tổ chức, cá nhân khác được miễn trừ giấy phép hoạt động điện lực (điểm a khoản 1 Điều 34 Luật Điện lực năm 2004). Trường hợp bán điện cho tổ chức, cá nhân khác và có quy mô công suất lớn hơn mức miễn trừ thì phải thực hiện thủ tục cấp giấy phép hoạt động điện lực theo quy định của pháp luật.

+ Quản lý nhà nước các lĩnh vực khác: Tùy theo mục tiêu dự án, chức năng, loại công trình xây dựng, các cơ quan nhà nước có thẩm quyền quản lý công trình theo quy định của pháp luật hiện hành và chủ đầu tư phải thực hiện trách nhiệm theo quy định của pháp luật có liên quan.

- Giải pháp thực hiện chính sách đã được lựa chọn và lý do lựa chọn

+ Nhà nước có chính sách cho doanh nghiệp, người dân phát triển ĐMTMN để tự sử dụng.

+ Nhà nước cho phát triển ĐMTMN không giới hạn quy mô công suất nhưng không gây ảnh hưởng đến công tác điều độ, an ninh, vận hành an toàn hệ thống điện.

+ Trong trường hợp này, doanh nghiệp, người dân bị hạn chế quyền phát điện, nguồn ĐMTMN và phụ tải không liên kết với lưới điện quốc giá, kể cả ngày nghỉ, lễ tết.

3. Những vấn đề vướng mắc cần xin ý kiến

a) Điện mặt trời mái nhà phù hợp với Quyết định số 500/QĐ-TTg ngày 15 tháng 5 năm 2023 của Thủ tướng Chính phủ, Kế hoạch thực hiện Quy hoạch phát triển điện lực quốc gia thì phù hợp với khoản 1 Điều 11 Luật Điện lực năm 2004 được sửa đổi, bổ sung tại khoản 6 Điều 1 Luật số 24/2012/QH13 (*Đầu tư phát triển điện lực phải phù hợp với quy hoạch phát triển điện lực. Dự án đầu tư chưa có trong quy hoạch phát triển điện lực chỉ được thực hiện khi cơ quan lập quy hoạch phát triển điện lực trình cấp có thẩm quyền phê duyệt quy hoạch cho phép*).

b) Điện mặt trời mái nhà tại vùng đồng bằng sông Hồng phù hợp với Quyết định số 500/QĐ-TTg ngày 15 tháng 5 năm 2023 của Thủ tướng Chính phủ, Kế hoạch thực hiện Quy hoạch phát triển điện lực quốc gia thì phù hợp với “*Định hướng phát triển vùng và liên kết vùng*” quy định tại điểm b khoản 1 Điều 3 Nghị quyết số 81/2023/QH15 ngày 09 tháng 01 năm 2023 của Quốc hội phê duyệt Quy hoạch tổng thể quốc gia thời kỳ 2021- 2030, tầm nhìn đến năm 2050 (vì trong vùng đồng bằng sông Hồng không tìm thấy định hướng phát triển năng lượng hoặc năng lượng tái tạo như định hướng các vùng còn lại trên cả nước).

c) Điện mặt trời mái nhà lắp đặt tại nhà ở riêng lẻ không phải thực hiện phê duyệt, chấp thuận chủ trương đầu tư, không phải lập dự án đầu tư (*điện mặt trời mái nhà chỉ sử dụng tại chỗ, không bán điện cho tổ chức, cá nhân khác, không hoạt động kinh doanh điện, có hoặc không có yếu tố nước ngoài*), trường hợp khác thực hiện theo quy định của pháp luật hiện hành (*cần xin ý kiến có hay không việc phê duyệt, chấp thuận chủ trương đầu tư kèm nhà đầu tư, lập dự án đầu tư*).

d) Đất, công trình xây dựng có mái nhà không phải thực hiện bổ sung đất năng lượng và công năng cho công trình năng lượng (*theo quy định của pháp luật về điện lực, đất đai, đất công trình điện lực phải là đất năng lượng, công năng của công trình điện lực là công trình năng lượng*).

đ) Cấp công trình căn cứ theo công trình xây dựng có mái nhà đối với trường hợp tiến hành hoạt động sửa chữa, cải tạo công trình xây dựng (*có hay không tính đến công trình điện mặt trời trên mái nhà, có hay không phải thực*

hiện lập dự án đầu tư xây dựng), thẩm quyền quản lý nhà nước, thẩm định thiết kế xây dựng công trình thực hiện theo Luật Xây dựng đối với công trình xây dựng có mái nhà.

(Ghi chú: Các đề xuất này cần tiếp tục nghiên cứu và xin ý kiến của các cơ quan quản lý nhà nước, Chính phủ, Ủy ban Thường vụ Quốc hội theo quy định của pháp luật)

V. DỰ KIẾN NGUỒN LỰC, ĐIỀU KIỆN BẢO ĐẢM CHO VIỆC THI HÀNH VĂN BẢN SAU KHI ĐƯỢC THÔNG QUA

- Chính sách do Bộ Công Thương không làm phát sinh thủ tục hành chính cho các Bộ. Tuy nhiên, để quản lý, kiểm tra, giám sát sự phát triển điện mặt trời mái nhà theo đúng yêu cầu của nhà nước, quy định của pháp luật Bộ Công Thương thấy cần thiết phải có thủ tục xin phê duyệt về quy mô phát triển của mỗi dự án và giao cho đơn vị điện lực chủ trì, phối hợp cơ quan nhà nước tại địa phương tổ chức thực hiện.

- Nguồn lực thực hiện: Các đơn vị điện lực đã có sẵn cơ sở hạ tầng trong cung ứng điện, quản lý vận hành hệ thống điện.

- Nguồn lực nhà nước: UBND các cấp đã có sẵn cơ sở hạ tầng, đơn vị chuyên môn thực hiện quản lý nhà nước các ngành, lĩnh vực tại địa phương.

VI. THỜI GIAN DỰ KIẾN TRÌNH THÔNG QUA VĂN BẢN

Bộ Công Thương căn cứ quy định tại Luật ban hành văn bản quy phạm pháp luật đề xuất tiến độ ban hành chính sách như sau:

- Tháng 12/2023 thực hiện đăng tải toán văn Hồ sơ đề xuất xây dựng nghị định của Chính phủ trên Cổng Thông tin điện tử của Chính phủ, xin ý kiến các bộ, ngành liên quan, đối tượng chịu tác động của chính sách và hoàn thiện Hồ sơ đề xuất.

- Tháng 01/2024 trình Bộ Tư pháp thẩm định Hồ sơ đề xuất, hoàn thiện Hồ sơ sau thẩm định.

- Tháng 02/2024 trình Chính phủ để Chính phủ xem xét thông qua Hồ sơ đề xuất xây dựng chính sách để đưa vào chương trình xây dựng văn bản quy phạm pháp luật của Chính phủ.

- Từ tháng 03 đến tháng 05 năm 2024 soạn thảo chính sách, lấy ý kiến về chính sách theo quy định của pháp luật, hoàn thiện Hồ sơ chính sách.

- Tháng 06/2024 trình Bộ Tư pháp thẩm định, trình Chính phủ xem xét, ban hành chính sách.

- Tháng 07/2024 Chính phủ báo cáo Ủy ban Thường vụ Quốc hội để xem xét một số nội dung theo quy định tại khoản 3 Điều 19 Luật ban hành văn bản

quy phạm pháp luật, cụ thể “*Vấn đề cần thiết thuộc thẩm quyền của Quốc hội, Ủy ban thường vụ Quốc hội nhưng chưa đủ điều kiện xây dựng thành luật hoặc pháp lệnh để đáp ứng yêu cầu quản lý nhà nước, quản lý kinh, tế, quản lý xã hội. Trước khi ban hành nghị định này phải được sự đồng ý của Ủy ban thường vụ Quốc hội*”.

- Tháng 08/2024 hoàn thiện Hồ sơ và trình Chính phủ ban hành Nghị định.

- Tháng 10/2024 Nghị định có hiệu lực áp dụng.

Trên đây là Tờ trình đề nghị xây dựng Nghị định của Chính phủ quy định về phát triển điện mặt trời mái nhà, Bộ Công Thương xin kính trình Chính phủ xem xét, quyết định./.

Xin gửi kèm theo:

- (1) Báo cáo đánh giá tác động của chính sách;
- (2) Báo cáo tổng kế thực tiễn thi hành pháp luật;
- (3) Dự thảo nội dung, đề cương chính sách;
- (4) Báo cáo giải trình, tiếp thu ý kiến
- (5) Các văn bản khác...

Nơi nhận:

- Như trên;
- Thủ tướng Chính phủ (đề b/c);
- PTTg Trần Hồng Hà (đề b/c);
- Các Bộ, cơ quan ngang Bộ;
- Vụ PC; Cục ĐTĐL;
- EVN;
- Lưu: VT, ĐL (nlтт-tr).

BỘ TRƯỞNG

Nguyễn Hồng Diên